

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 249/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **JUDr. Kataríny Cibulkovej, správcu konkurznej podstaty úpadcu obchodnej spoločnosti MANAZ, spol. s r. o.,** Želiezovce, časť Veľký Dvor 12, IČO 34 124 756, zastúpenej advokátskou kanceláriou Lion Law Partners s. r. o., Komenského 14A, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Kočička, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 10/2017 z 23. augusta 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 ObdoV 8/2020 z 25. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť, vec vrátiť Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na krajskom súde sa pod sp. zn. 55Cbi 309/2001 viedlo konanie o žalobe sťažovateľky (úpadcu v konkurze vyhlásenom v roku 1999), ktorou sa na žalovanej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“),

domáhala určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi úpadcom a žalovaným 27. októbra 1998 a zaplata sumy 165 969,59 eur. Predmetom kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam za dohodnutú kúpnu cenu 2 100 000 Sk. Skutkovým a právnym základom uplatnenej odporovateľnosti bolo zníženie kúpnej ceny vzhľadom na skutočnosť, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol úpadca v roku 1997 za kúpnu cenu 5 000 000 Sk, t. j. približne rok pred jej predajom žalovanému. Vzhľadom na rozdiel vo výške kúpnej ceny za tie isté nehnuteľnosti malo podľa názoru sťažovateľky dôjsť napadnutou kúpnu zmluvu k ukráteniu uspokojenia pohľadávok veriteľov úpadcu.

3. Krajský súd žalobu sťažovateľky zamietol, pretože sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno, pokiaľ išlo o základ žaloby, t. j. v otázke zmenšenia majetku úpadcu a následného ukrátenia veriteľov ani v súvisiacej otázke podhodnotenia ceny nehnuteľností. Zamietnutie jej návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania na účel určenia ceny nehnuteľnosti súd odôvodnil tým, že s odstupom času takmer dvadsiatich rokov nemožno vykonať adekvátne znalecké dokazovanie na zistenie trhovej hodnoty nehnuteľnosti v čase jej predaja. Sťažovateľkou navrhovaný výsluch svedka [REDAKOVANÉ] (spoločníka a konateľa sťažovateľky) vyhodnotil krajský súd za nadbytočný, pretože svedok v čase predaja nehnuteľnosti nezastával túto funkciu, nezúčastnil sa podpisovania zmluvy, a teda by sa nemohol relevantne vyjadriť k posudzovanej veci.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu odvolanie, v ktorom namietala nesprávnosť skutkových zistení, ako aj nesprávne právne posúdenie veci. Zároveň v odvolacom konaní predložila znalecký posudok Ing. Csenkeho z 13. júna 2017. Najvyšší súd ako súd odvolací potvrdil rozhodnutie krajského súdu napadnutým rozsudkom č. k. 5 Obo 10/2017 z 23. augusta 2018 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

5. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala jednak z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu existencie viacerých procesných pochybení a jednak z § 421 ods. 1 písm. a) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd uznesením č. k. 1 ObdoV 8/2020 z 25. februára 2021 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie sťažovateľky odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rozsiahlo argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pričom považuje závery oboch súdov za arbitrárne a nedostatočné. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú sťažovateľka uplatnila už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi.

7. V rámci svojej prvej námietky sťažovateľka tvrdí, že súdy postupovali celkom zjavne svojvoľne, ak nevykonali dôkaz výsluchom svedka [REDAKOVANÉ]. Podľa jej názoru súdy nezohľadnili okolnosti ním tvrdené, a to že svedok podpisoval návrh na vyhlásenie konkurzu, keď už bol štatutárom sťažovateľky, a teda museli mu byť známe majetkové pomery úpadcu zakladajúce ukrátenie veriteľov a neúčinnosť kúpnej zmluvy. Výsluch svedka bol navrhovaný aj z dôvodu, že vedel ozrejmiť vzťahovú otázku medzi spriaznenými subjektami významnú pre posúdenie úmyslu ukrátenia.

8. V rámci svojej druhej námietky sťažovateľka uvádza, že všeobecné súdy pochybili, ak nevykonali navrhovaný dôkaz – znalecké dokazovanie na účel zistenia trhovej hodnoty nehnuteľnosti v čase predaja a tiež na účel odstránenia rozporov vo viacerých existujúcich znaleckých posudkoch. Rozdiely v kúpnych cenách, na ktoré poukazovala sťažovateľka v priebehu konania, dostatočne odôvodňovali úvahu o neprípustnom ukrátení hodnoty nehnuteľnosti, resp. o potrebe vykonania znaleckého dokazovania. Možnosť či nemožnosť spätného určenia hodnoty nehnuteľnosti v čase predaja bolo výsostne odbornou otázkou, ku ktorej sa mal vyjadriť znalec; zo strany súdy nebolo možné vopred hodnotiť dôkazy, že takéto posúdenie by nebolo možné vykonať. Argumentácia súdov o nemožnosti vykonať znalecké dokazovanie bola navyše vyvrátená sťažovateľkou tým, že predložila protidôkaz – odborný posudok znalca Ing. Csenkyho z 13. júna 2017. Sťažovateľka márne v dovolaní oponovala, že vykonanie znaleckého dokazovania navrhovala už vo svojom vyjadrení z 20. novembra 2002, teda v období, keď nebolo prípustné predkladať súkromný znalecký posudok. Tento dôkaz objektívne nemohla predložiť v prvoinštančnom konaní, v dôsledku čoho bol teda defektný aj postup odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že odborný posudok bol ako novota v odvolacom konaní neprípustný podľa § 366 písm. d) CSP.

9. Vo vzťahu k odmietajúcemu uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka uvádza, že jeho právne závery sú výsledkom ústavne neudržateľnej aplikácie predovšetkým noriem procesného práva v rozpore s označenými článkami ústavy a dohovoru, pretože najvyšší súd jej ústavne akceptovateľným spôsobom nevysvetlil dôvody odmietnutia jej dovolania. Napadnuté uznesenie je teda nedostatočne odôvodnené, svojvoľné a ústavne neudržateľné.

10. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd podľa sťažovateľky neposkytol vysvetlenie toho, či sa odvolací súd akceptovateľným spôsobom vyrovnal s otázkou, prečo nebolo vykonané navrhované dokazovanie, prečo bolo od sťažovateľky vyžadované uniesť excesívne dôkazné bremeno a či ide o relevantný odklon od referenčnej judikatúry dovolacieho súdu v otázke neúčinnosti právneho úkonu. Odklon od referenčnej judikatúry videla sťažovateľka v tom, že súdy nemali zo spisu dostatočne preukázané, že dosiahnutou výškou kúpnej ceny šlo o reálne ekvivalentný právny úkon zodpovedajúci hodnote prevádzanej nehnuteľnosti v danom mieste a čase.

11. Napokon sťažovateľka namieta i porušenie majetkových práv, pretože porušením základného práva na súdnu ochranu kauzálné nedošlo v jej majetkovej sfére k legitímne očakávanému prírastku, ktorý by inak nastal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky o porušení jej práv napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia nimi prijatých záverov. Podľa jej názoru napadnuté rozhodnutia neodpovedajú na argumentáciu týkajúcu sa (ne)správnosti resp. (ne)úplnosti zisteného skutkového stavu, ktorú uplatňovala v priebehu civilného sporu.

13. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

14. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov.

15. Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nemôže materiálne nahrádzať hodnotenie dôkazov vykonaných všeobecnými súdmi, ktorých sústava je od ústavného súdnictva oddelená na báze ústavnej regulácie. Len výnimočne za splnenia podmienok uvedených v predchádzajúcom bode môže ústavný súd hodnotenie dôkazov vykonaných všeobecnými súdmi podrobiť svojej právomoci, avšak výlučne v rovine kasačného prieskumu. Inak by sa ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti dostával do pozície ďalšej inštancie všeobecného súdnictva, čo ústava nedovoľuje.

16. Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť sťažovateľa pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01, II. ÚS 57/2020).

17. Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

18. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom namietala nedostatok jeho odôvodnenia, ako aj nesprávnosť skutkových a právnych záverov najvyššieho súdu.

20. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že najvyšší súd konajúci ako súd dovolací, hoci dovolanie odmietol, poskytol sťažovateľke dostatočné odpovede na ňou v dovolaní nastolené otázky, nepovažujúc tvrdené dôvody zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP

za dané (bod 57 a bod 80 napadnutého uznesenia), rovnako na základe vecných dôvodov vyvrátil aj sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 ods. 1 písm. a) CSP (body 59 až 79 napadnutého uznesenia). Dovolací súd napriek tomu, že v bode 80 napadnutého uznesenia uviedol, že odvolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) CSP, z odôvodnenia rozhodnutia je viac ako zrejmé, že sa neobmedzil len na prieskum podmienok prípustnosti dovolania, ale dovolanie preskúmal z pohľadu existencie dovolacích dôvodov.

21. Dovolanie v danom prípade tak nesporne predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na uplatnenie princípu subsidiarity, a preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

22. Čo sa týka dôvodov dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, tu ústavnému súdu už neostal žiaden ďalší priestor, než sa s dôvodmi napadnutého uznesenia dovolacieho súdu stotožniť. K dôvodom sťažovateľkou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci možno dodať, že ústavný súd, neopomenúc materiálny prístup k svojmu prieskumu, nezistil ani v tejto časti existenciu takej príčinnej súvislosti medzi rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd tak uzatvára, že z pohľadu konania o ústavnej sťažnosti najvyšší súd v odvolacom rozhodnutí zvolil výkladový a realizačný prístup k podústavnému právu, ktorý si v okolnostiach sťažovateľkinej veci nevyžaduje revíziu zo strany ústavného súdu. Týmto bol naplnený aj dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

23. K sťažnostnej námietke nedostatočne zisteného skutkového stavu ústavný súd v súvislosti s dokazovaním v civilnom spore považuje za potrebné dodať, že už vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, že toto prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania, a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý dôkaz navrhovaný stranou sporu, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (I. ÚS 350/08).

24. Skutočnosť, že krajský súd a následne ani najvyšší súd neakceptovali všetky návrhy sťažovateľky na vykonanie dokazovania, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní

dôkazu navrhovaného sťažovateľkou bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bola strana sporu postavená do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní. S prihliadnutím na zosumarizovanú podstatu zdôvodnenia nevykonania navrhovaného dokazovania zo strany konajúcich súdov možno konštatovať, že o žiaden z týchto prípadov vo veci sťažovateľky nešlo. Možno pripustiť, že za účinnosti predošlej právnej úpravy (Občiansky súdny poriadok účinný do 30. júna 2016) niektorí sudcovia nesprávne hodnotili znalecký posudok podaný na základe súdom ustanoveného znalca akoby za dôkaz s vyššou dôkaznou hodnotou než znalecký posudok predložený stranou sporu, ktorý bol považovaný za dôkaz listinou. Faktom ale ostáva, že ani v tom čase platná a účinná zákonná právna úprava nebránila sťažovateľke dať si vypracovať znalecký posudok už v priebehu prvoinštančného konania, pričom v takom prípade by išlo o listinný dôkaz, ktorého obsah mohol podliehať ďalšiemu dokazovaniu. Preto ani v neprihliadaní odvolacieho súdu na znalecký posudok predložený sťažovateľkou v odvolacom konaní s poukazom na § 366 písm. d) CSP nevidí ústavný súd takú záťaž, ktorá by ho viedla k potrebe akokoľvek korigovať závery napadnutých rozhodnutí, a iba dodáva, že s dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie sa odvolací súd v bodoch 23 až 25 napadnutého rozsudku vysporiadal nielen dostatočne, ale takmer vyčerpávajúco.

25. Pokiaľ sťažovateľka predložila ústavnému súdu „všetky“ listinné dôkazy v snahe zvrátiť svoju kauzu, ústavný súd musí aj na tomto mieste pripomenúť, že nie je skutkovým súdom a ani opravnou inštanciou v rámci všeobecného súdnictva, a teda nemôže vykonávať dokazovanie ani prehodnocovať dôkazy vykonané všeobecnými súdmi v rámci dokazovania v civilnom spore. Žiadne z ustanovení ústavy ani zákona o ústavnom súde neopravňuje ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti zastupovať alebo nahrádzať činnosť všeobecných súdov tak, ako to ústava v čl. 142 ods. 1 zveruje práve do kompetencie všeobecných súdov. Preto ústavný súd ani nemohol verifikovať sťažovateľkou tvrdené faktické (skutkové) okolnosti daného prípadu, keďže ho na to žiadna právna norma procesnoprávne neuspôsobuje.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu

26. Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu s tým, že ani v dovolacom konaní sa podľa jeho názoru nenapravili pochybenia, ktorých sa dopustili súdy prvej a druhej inštancie.

27. Do obsahu práva na súdnu ochranu nepochybne patrí aj ochrana, ktorá sa strane sporu poskytuje v dovolacom konaní. Charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nepriamo determinuje aj postavenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorý nemôže byť vnímaný ako tretia inštancia s právomocou preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu

28. Keďže posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, s ohľadom na argumentáciu sťažovateľky v jej ústavnej sťažnosti sa úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzila na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo nie je jeho úlohou.

29. Prvým namietaným dôvodom prípustnosti dovolania sťažovateľky mali byť procesné pochybenia konajúcich súdov a na nich nadväzujúca nedostatočnosť, resp. arbitrárnosť záveru o tom, prečo nevykonali navrhované dokazovanie (výsluch svedka a znalecké dokazovanie). Vo veci konajúce súdy vyhodnotili námietku o nevypočutí svedka za nedôvodnú, pretože svedok sa nezúčastnil rokovaní o uzavretí odporovanej kúpnej zmluvy a sťažovateľka nevysvetlila, aké skutkové okolnosti by mal výsluch svedka preukázať. Vo vzťahu k navrhovanému znaleckému dokazovaniu pripomenuli, že v priebehu 15-ročného konania strany sporu produkovali množstvo dôkazov, z ktorých však ani jedným z nich nebolo možné jednoznačne zistiť, aká bola trhová hodnota predmetných nehnuteľností. Nehnuteľnosti boli v období rokov 1994 až 1998 predané trikrát za rôznu kúpnu cenu stanovenú na podklade troch znaleckých posudkov, pričom táto značne klesala. Táto skutočnosť podľa ich názoru nedokazuje, že veritelia boli ukrátení, pretože to môže rovnako znamenať i to, že kupujúci zaplatili nadhodnotenú cenu. Znalecký posudok, pri ktorom by súdny znalec pri oceňovaní nehnuteľnosti vychádzal z predošlých znaleckých posudkov vyhotovených v relevantnom období, by nebol presný, keďže znalec by nemohol sám posúdiť predmet ocenenia a nemal by k dispozícii informácie potrebné pre ohodnotenie nehnuteľnosti podľa súčasne platnej vyhlášky o oceňovaní nehnuteľností. Okrem toho (dnes už neexistujúce) nehnuteľnosti prešli od uzavretia kúpnej zmluvy rekonštrukciou a v čase predaja mali poškodenú strechu, čo tiež mohlo ovplyvniť ich hodnotu. Vyhotovenie nového znaleckého posudku teda považovali za nehospodárne predĺžovanie už aj tak zdĺhavého konania. Odvolací súd v tomto smere pripomenul, že sťažovateľka mala možnosť v priebehu konania predkladať návrhy na vykonanie dokazovania vrátane možnosti predložiť znalecký posudok Ing. Csenkeho, ktorý však podala až v odvolacom konaní, čo bolo dôvodom, pre ktorý naň neprihliadal ako na neprípustnú novotu v odvolacom konaní.

30. Najvyšší súd v súvislosti s touto vadou konštatoval, že obsah spisu nedáva podklad na záver, že by vo veci konajúce súdy odôvodnili svoje rozhodnutie spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Práve naopak, súdy oboch nižších inštancií podľa jeho názoru dostatočne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán sporu a dôkazov vykonaných v konaní, taktiež uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a prečo a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia nedospel k záveru, že by sa najvyšší súd nevysporiadal s jednotlivými námietkami sťažovateľky (body 51 až 53) vrátane kľúčovej námietky týkajúcej sa vykonaného dokazovania a spôsobu jeho hodnotenia (body 54 a 55). S poukazom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľka dostala odpovede na svoje sťažnostné námietky nielen v rámci odvolacieho konania, ale i dovolacieho konania, tieto možno považovať za dostatočné a presvedčivé, a preto na ne ústavný súd na tomto mieste odkazuje bez potreby ich rekapitulácie.

31. V rámci dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľka namietala, že sa súdy pri aplikácii a interpretácii § 15 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri právnom posúdení otázky ukrátenia veriteľov a v rámci nej aj pri právnom posúdení otázky reálnej ekvivalentnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých rozhodoval najvyšší súd ako súd odvolací (sp. zn. 1 Obo 114/2008, 1 Obo 167/2006, 3 Obo 143/2010, 3 Obo 45/2013, 4 Obo 113/2008, 6 Obo 72/2008, 5 Obo 60,61/2012, 1 Obo 157/2006, 2 Obo 4/2016,

2 Obo 144/2007, 2 Obo 113/2008 a 5 Obo 42/2009), ako aj na také, kde rozhodoval ako súd dovolací (sp. zn. 3 Obdo 72/2016, 1 MObdoV 7/2010, 1 MObdoV 6/2011, 1 ObdoV 14/2007, 1 ObdoV 22/2012 a 1 ObdoV 27/2007). Najvyšší súd sa na pomerne rozsiahlom priestore s každým z označených rozhodnutí vysporiadal jednotlivo a detailne, pričom v rámci bodov 64 – 76 napadnutého uznesenia ozrejmil dôvody, pre ktoré tieto rozhodnutia neboli spôsobilé založiť prípustnosť a dôvodnosť namietanej vady konania. V sťažovateľkou formulovanej otázke navyše identifikoval nespokojnosť s vyvodením právnych záverov zo skutkových zistení, a to že konajúce súdy nepovažovali ukrátenie veriteľov za preukázané, v čom najvyšší súd videl opätovne iba nesúhlas sťažovateľky s vyhodnotením skutkových zistení všeobecných súdov. V nadväznosti na kritériá, ktoré má splňať dovolanie z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, uzavrel, že sťažovateľka nevymedzila právnu otázku ani ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ktorá by sa vzťahovala na predmetné sporové konanie.

32. S prihliadnutím na znenie právnej otázky formulovanej sťažovateľkou a jej skutočný obsah sa ústavný súd nedomnieva, že by najvyšší súd interpretoval ustanovenia Civilného sporového poriadku o dovolaní svojvoľne či formalisticky. Práve naopak, ústavný súd vníma snahu najvyššieho súdu pochopiť sťažovateľkou formulovanú právnu otázku, ktorú vidieť v tom, že podrobil napadnutý rozsudok v podstate kvázimeritórnemu prieskumu. Možno preto konštatovať, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať opravným prostriedkom sťažovateľky, ktorým napadla rozsudok odvolacieho súdu, ale jej dovolanie riadne preskúmal, a keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu právna norma prostredníctvom § 447 CSP vyslovene umožňuje. Ústavný súd nezistil v napadnutom uznesení nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, a preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Pokiaľ ide o prejav nespokojnosti sťažovateľky s napadnutými rozhodnutiami, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jej návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinili všeobecné súdy v danej kauze prebiehajúcej takmer 20 rokov zadosť.

34. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu ústavný súd vníma nerozlučnú spätosť argumentácie sťažovateľky s argumentáciou vzťahujúcou sa k namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, k rovnakému záveru dospel aj v súvislosti s namietaným porušením majetkových (hmotných) práv sťažovateľky.

35. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu